

รูปแบบการพัฒนาสุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร*

The Model for the Well-being Development of High School Students under Secondary Educational Service Area Office Si Sa Ket, Yasothon

¹ธนชน กุดหอม, ชยากานต์ เรืองสุวรรณ และ จำเนียร พลหาญ

¹Tanachon Kudhom, Chayakarn Ruangsuwan and Chumnian Pollaharn

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: 639210200103@rmu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของสุขภาวะผู้เรียน 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสุขภาวะผู้เรียน 3) เพื่อสร้างและประเมินรูปแบบการพัฒนาสุขภาวะผู้เรียน และ 4) เพื่อศึกษาผลการใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาสุขภาวะผู้เรียน กลุ่มตัวอย่างและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล มีผู้ทรงคุณวุฒิ ครู ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมจำนวน 551 คน เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย 7 ประเภท ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ 2) แบบประเมิน 3) แบบสอบถาม 4) แบบบันทึก 5) แบบประเมินรูปแบบ 6) แบบประเมินผู้เรียนก่อนและหลังการพัฒนา และ 7) แบบประเมินความพึงพอใจของการใช้รูปแบบ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ($\bar{X}$) ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบและตัวชี้วัดของสุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มี 5 องค์ประกอบ 25 ตัวชี้วัด มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.56) 2) สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$, S.D. = 0.37) และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.01) ดัชนีจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น อยู่ระหว่าง ($PNI_{modified} = 0.31 - 0.77$) คือ ด้านจิตสาธารณะ และด้านการปรับตัวเข้ากับสังคม เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม 3) ผลการสร้างรูปแบบ มี 6 ส่วน ประกอบด้วย (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) เนื้อหา (4) วิธีการดำเนินงาน (5) สื่อ/แหล่งเรียนรู้ และ (6) การประเมินผล และผลการประเมินรูปแบบ มีด้านความเป็นประโยชน์ มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.97$, S.D. = 0.07) รองลงมา คือ ด้านความเหมาะสม มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.13) และด้านความเป็นไปได้ มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.10) 4) ผลการทดลองใช้ พบว่า หลังการใช้รูปแบบฯ สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบฯ เท่ากับ 99.93 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.65)

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนา; สุขภาวะ; ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

Abstract

The research article consisted of the following objectives: 1) to study components and indicators of student well-being; 2) to explore current and desirable conditions for student wellness; 3) to create and assess the model for the well-being development of students; and 4) to examine the evaluation results of the model for the well-being development of students. The sample group and key informants were experts, teachers, and high school students, for a total of 551 persons. The research tools included the following: 1) interview form; 2) assessment form; 3) questionnaire; 4) recording form; 5) model assessment form; 6) pretest and posttest of student assessment; and 7) satisfaction survey on the model. The statistics used were percentage, mean, standard deviation, and priority needs index (PNI).

From the study, the following results were found: 1) There are 5 components and 25 indicators of student well-being, which are all at the highest level ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.56); 2) The overall conditions are at the moderate level ($\bar{X} = 3.38$, S.D. = 0.37) while the desirable conditions are at the highest level ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.01). The priority needs index (PNI_{modified}) is ranged between 0.31 – 0.77, which includes public mind and adaptation to society, technology, and the environment; 3) The outcomes of the model comprise 6 aspects namely (1) principles, (2) objectives, (3) content, (4) operation methods, (5) media/ learning resources, and (6) evaluation. According to the evaluation, the model is of utility at the highest level ($\bar{X} = 4.97$, S.D. = 0.07), propriety at the highest level ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.13), and feasibility at the highest level ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.10); and 4) The posttest score of 99.93 is higher than the pretest, with a statistical significance of 0.05 and a high level of satisfaction ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.65).

Keywords: Development Model; Well-Being; High School Students

บทนำ

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าขึ้นสิ่งที่สำคัญคือต้องพัฒนาศักยภาพของประชาชนในประเทศ ทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านจิตใจควบคู่กับการพัฒนาทางด้านอื่นๆ ซึ่งถือว่าประชาชนในประเทศเป็นผู้ขับเคลื่อนสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ว่าด้วยยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ข้อที่ 4.5 การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดีครอบคลุมทั้งด้านกาย ใจ สติปัญญาและสังคม (Office of the National Economic and Social Development Board, 2017) มุ่งเน้นการเสริมสร้างการจัดการสุขภาวะในทุกรูปแบบที่นำไปสู่การมีศักยภาพในการจัดการสุขภาวะที่ดีได้ด้วยตนเอง พร้อมทั้งสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดีและมีทักษะด้านสุขภาวะที่เหมาะสม และในส่วนของช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น ปลุกฝังความเป็นคนดี มีวินัย มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความยืดหยุ่นทางความคิด รวมถึงทักษะด้านภาษา ศิลปะ และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี สามารถอยู่ร่วมและทำงานกับผู้อื่นได้ภายใต้สังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม

สุขภาวะเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้พร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ปัจจุบัน การรับรู้ภาวะทางสังคมของบุคคลจะเป็นองค์ประกอบที่มีผลต่อการกระทำพฤติกรรมสุขภาพ ดังนั้น

จะเห็นได้ว่าการรับรู้ของบุคคลจะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อพฤติกรรม โดยการพัฒนาด้านสุขภาวะทางสังคมของผู้เรียนสำหรับวัยนี้ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายมีช่วงอายุระหว่าง 16-18 ปี เป็นวัยที่ต้องได้รับการสอนและฝึกฝนให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมที่มีความหลากหลาย และเพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการวิเคราะห์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การนำความรู้ในชั้นเรียนไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วย การมีจิตสาธารณะ สังคมมีความเสมอภาค มีบทบาทหน้าที่ในสังคม การพัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคม การปรับตัวให้เข้ากับสถานะทางสังคมและเทคโนโลยี (Erawan, 2018) ตามที่ World Health Organization (1997) ได้กล่าวว่า สถานศึกษาควรเปิดให้นักเรียนในทุกระดับได้เรียนรู้ด้านสุขภาพที่ดีและมีทักษะในการดำเนินชีวิต ดังนั้นสุขภาวะทางด้านสังคมจึงจำเป็นต่อการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้เรียนในวัยนี้จำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมกับความเปลี่ยนแปลงถือได้ว่าเป็นวัยที่จะเกิดปัญหาได้มากหากปรับตัวได้สำเร็จจะช่วยให้การพัฒนาตนเองมีศักยภาพ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญของการดำเนินชีวิตเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่และส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ซึ่งเป็นหน่วยงานในการจัดการศึกษาของภาครัฐเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดนโยบายและวางรากฐานในการพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่เพื่อให้มีการพัฒนาผู้เรียนที่เป็นองค์รวม จากข้อมูลด้านการศึกษาปัญหาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตพื้นที่ พบว่าการพัฒนาผู้เรียนในด้านสุขภาวะทางสังคม ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร โดยสภาพปัจจุบันเด็กในวัยเรียนระดับมัศึกษามีแนวโน้มตกหล่นและออกกลางคันสูงขึ้นทุกปีซึ่งเป็นปัญหาที่มีผลกระทบมาจากหลายมิติ ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี ด้านสาธารณสุข (พ.ศ. 2560-2579) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2561) พบว่า กลุ่มเด็กวัยรุ่นไทยส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพ อุบัติเหตุและการเข้าสู่สังคม โดยเฉพาะวัยรุ่นที่อยู่ในระบบการศึกษาที่มักจะประสบปัญหาความเครียดต่างๆ จากโรงเรียนเพิ่มขึ้น ทั้งในเรื่องการเรียนและกลุ่มเพื่อน เป็นต้น โดยเฉพาะในวัยรุ่นตอนปลายที่อยู่ระดับมัธยมศึกษา มักจะมีความวิตกกังวลกับอนาคตของตนเอง รวมทั้งสภาพแวดล้อมของสังคมไทยในปัจจุบันที่ครอบครัวมักจะกดดันและคาดหวังต่อวัยรุ่นด้านการศึกษามากขึ้น ซึ่งจะเป็นการสร้าง ความเครียดและความกดดันในการใช้ชีวิตของวัยรุ่น จากสถิติในการให้บริการปรึกษาปัญหาสายด่วนสุขภาพจิต 1323 ในปี 2562 พบว่า วัยรุ่นช่วงอายุ 10-19 ปี มีปัญหาความเครียดระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 51.36 หากมีความเครียดสะสมมากขึ้นในระยะยาว ย่อมส่งผลให้ความสุขในการใช้ชีวิตลดลง มีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพจิตโดยเฉพาะภาวะซึมเศร้า ซึ่งมีการสำรวจความชุกของภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 11-19 ปี พบมีความชุกร้อยละ 17.50 โดยพบว่าวัยรุ่นตอนปลายที่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี มีสัดส่วนของภาวะซึมเศร้าสูงกว่าวัยรุ่นตอนต้นร้อยละ 17.80 และร้อยละ 16.20 ตามลำดับ (Ministry of Public Health, 2018)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวการพัฒนาผู้เรียนด้านสุขภาวะทางสังคมในระดับสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจสร้างรูปแบบการพัฒนาผู้เรียนด้านสุขภาวะระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ซึ่งเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความพร้อม เกิดทักษะและกระบวนการในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงของช่วงวัยและความเปลี่ยนแปลงของสังคม ตรงตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาการศึกษา พร้อมทั้งให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีกรอบทิศทางการพัฒนาผู้เรียนตามขั้นตอนในรูปแบบที่ได้สร้างขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของสุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร
3. เพื่อสร้างและประเมินรูปแบบการพัฒนาผู้เรียนสุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร
4. เพื่อศึกษาผลการใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาสุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการพัฒนาสุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี ของ Wasee (2000); Erawan (2018); Office of the Health Promotion Fund (2009) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และนำองค์ประกอบและตัวชี้วัด ของการพัฒนาสุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารสถานศึกษา (ผู้บริหารสถานศึกษา) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยา (นักวิชาการสาธารณสุข) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการศึกษา (ศึกษานิเทศก์) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสุขภาวะผู้เรียน (นักวิชาการด้านสุขภาวะ) โดยผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละคนมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานอย่างน้อย 10 ปี จำนวน 7 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบและตัวชี้วัด จำนวน 5 องค์ประกอบ 25 ตัวชี้วัด แบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความตรงด้านเนื้อหา (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80 – 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความเหมาะสม เท่ากับ 0.94 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความเป็นไปได้ เท่ากับ 0.98

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาผู้เรียนด้านสุขภาวะระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

นำผลการศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้องค์ประกอบของการพัฒนาผู้เรียนด้านสุขภาวะระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยและสร้างแบบสอบถาม สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาสุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ในการวิจัย แล้วนำไปตรวจสอบค่าดัชนีความเที่ยงตรงของข้อคำถาม นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาสุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 83 คน และครู จำนวน 3,456 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครู การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดของโรงเรียนโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ (25%) ของ Ekakul (2000)

ได้จำนวนโรงเรียน 22 โรงเรียน และกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางสำเร็จรูปของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 22 คน และ ครู จำนวน 420 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบประเมินสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนา สุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จำนวน 5 องค์ประกอบ 25 ตัวชี้วัด แบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความตรงด้านเนื้อหา (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80 – 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความเหมาะสม เท่ากับ 0.91 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความเป็นไปได้ เท่ากับ 0.97

ขั้นตอนที่ 3 สร้างและประเมินรูปแบบการพัฒนาสุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

ยกร่างรูปแบบการพัฒนาสุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร นำรูปแบบตรวจสอบยืนยันและประเมินรูปแบบการพัฒนาสุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธรด้วยวิธีการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ โดยมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารสถานศึกษา มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษหรือวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางการศึกษา 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา (นักวิชาการสาธารณสุข) มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษหรือวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษา (ศึกษานิเทศก์) มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษหรือวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาเอก 4) ผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ครูกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน) วุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท โดยผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานอย่างน้อย 10 ปี จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แบบสัมภาษณ์ มีค่าความตรงด้านเนื้อหา (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80 – 1.00 2) แบบบันทึกการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ มีค่าความตรงด้านเนื้อหา (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80 – 1.00 และ 3) แบบประเมินประเมินรูปแบบ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ค่าความตรงด้านเนื้อหา (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80 – 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความถูกต้อง เท่ากับ 0.96 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความเหมาะสม เท่ากับ 0.91 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความเป็นไปได้ เท่ากับ 0.93 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความเป็นประโยชน์ เท่ากับ 0.92

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาผลการใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาสุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเข้าร่วมพัฒนาตามรูปแบบการพัฒนาสุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คือโรงเรียนยโสธรพิทยาคม จำนวน 111 คน โดยสมัครใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แบบประเมินระดับพฤติกรรม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ค่าความตรงด้านเนื้อหา (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80 – 1.00 และ

3) แบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ค่าความตรงด้านเนื้อหา (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80 – 1.00

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการพัฒนาสุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการพัฒนาสุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มี 5 องค์ประกอบ 25 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ด้านจิตสาธารณะ มี 4 ตัวชี้วัด 2) ด้านความเสมอภาค มี 4 ตัวชี้วัด 3) ด้านบทบาทหน้าที่ในสังคม มี 6 ตัวชี้วัด 4) ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี มี 5 ตัวชี้วัด และ 5) ด้านการปรับตัวเข้ากับสังคม เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม มี 6 ตัวชี้วัด มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.56)

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาสุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร สภาพปัจจุบันโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$, S.D. = 0.05 และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.01) ดัชนีจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น อยู่ระหว่าง ($PNI_{modified} = 0.31 - 0.77$) คือ ด้านจิตสาธารณะ และด้านการปรับตัวเข้ากับสังคม เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ดังตารางที่ 1

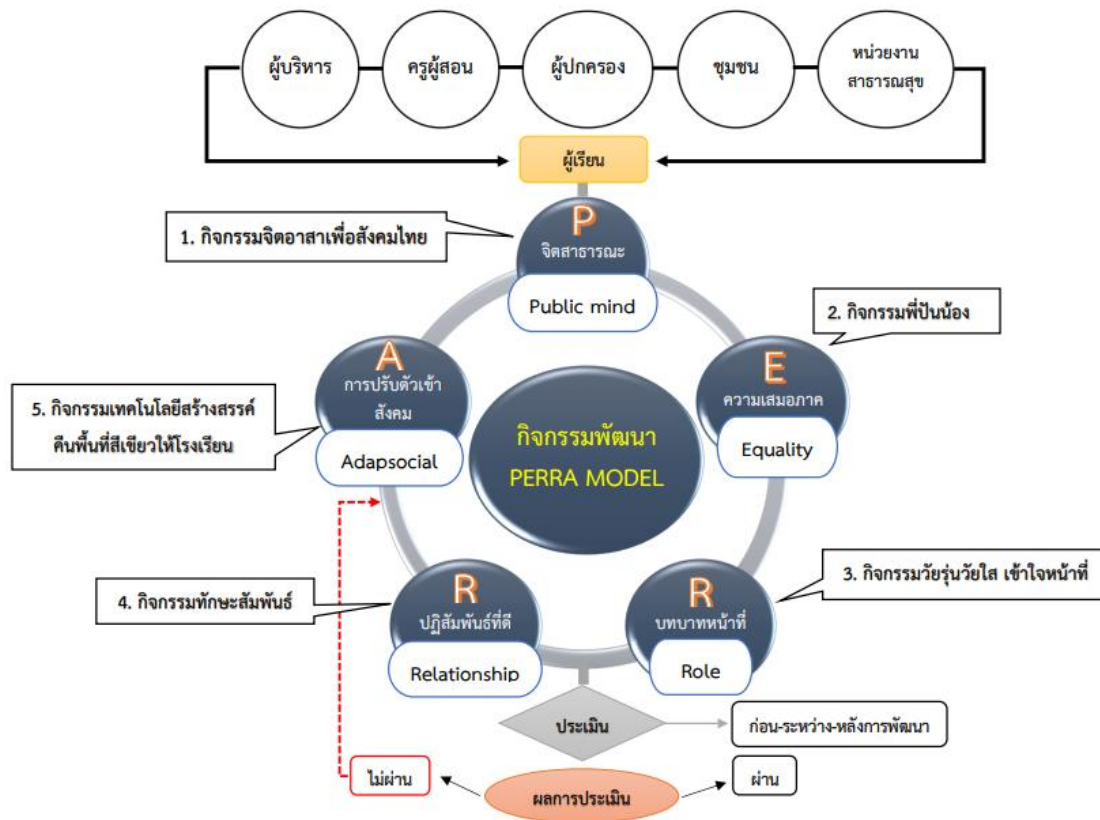
ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาสุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยรวม

การพัฒนาผู้เรียนด้านสุขภาวะ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI (I-D) D	จัด ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1. ด้านจิตสาธารณะ	2.81	0.23	ปาน กลาง	4.82	0.03	มาก ที่สุด	0.77	1
2. ด้านความเสมอภาค	3.23	0.05	ปาน กลาง	4.82	0.04	มาก ที่สุด	0.50	2
3. ด้านบทบาทหน้าที่ในสังคม	3.52	0.10	มาก	4.84	0.03	มาก ที่สุด	0.38	3
4. ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี	3.68	0.06	มาก	4.82	0.03	มาก ที่สุด	0.32	5
5. ด้านการปรับตัวเข้ากับสังคม เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม	3.67	0.04	มาก	4.83	0.02	มาก ที่สุด	0.31	4
โดยรวม	3.38	0.37	ปาน กลาง	4.83	0.01	มาก ที่สุด		

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อสร้างและประเมินรูปแบบรูปแบบการพัฒนาสุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ผลการวิจัยพบว่า ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาสุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ศรีสะเกษ ยโสธร มี 6 ส่วน ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) วิธีการดำเนินงาน 5) สื่อ/แหล่งเรียนรู้ และ 6) การประเมินผล และผลการประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้ ด้วยวิธีการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) พบว่า ด้านความเป็นประโยชน์ มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.97$, S.D. = 0.07) รองลงมา คือ ด้านความเหมาะสม มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.13) และด้านความเป็นไปได้ มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.10) ตามลำดับ

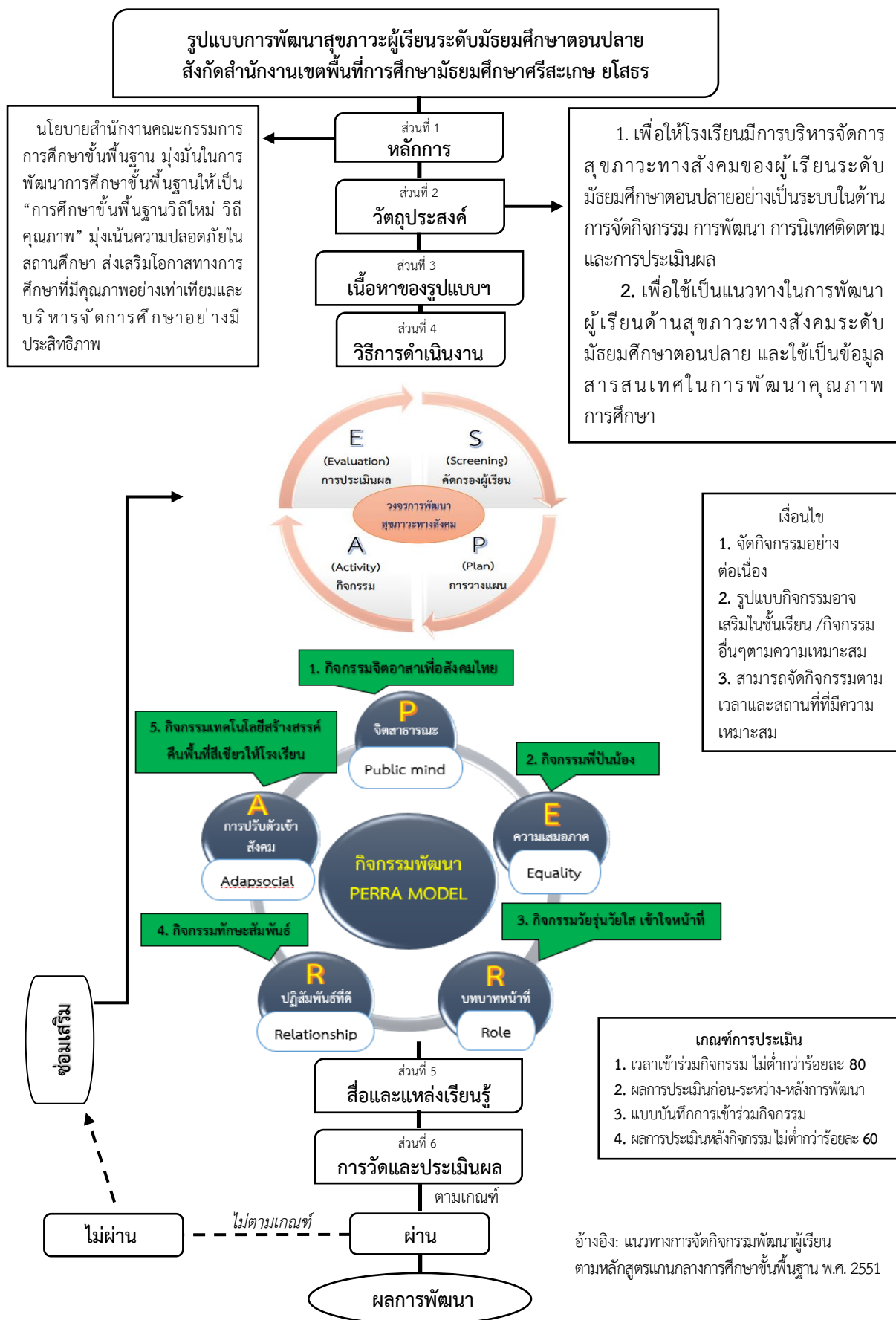
วัตถุประสงค์ที่ 4 เพื่อการศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ผลการวิจัยพบว่า ก่อนการพัฒนาฯ ($\bar{X} = 40.04$, S.D. = 2.71) หลังการพัฒนาฯ ($\bar{X} = 70.13$, S.D. = 1.56) และเมื่อเปรียบเทียบก่อนและหลังการใช้ พบว่า หลังการใช้รูปแบบฯ สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบฯ เท่ากับ 99.93 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการประเมินรูปแบบโดยศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.65) ผู้เรียนมีการพัฒนาด้านสุขภาวะตามรูปแบบและการพัฒนาส่งผลให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะ สร้างความเสมอภาค รับผิดชอบต่อหน้าที่ในสังคม มีปฏิสัมพันธ์ที่ดี มีการปรับตัวเข้ากับสังคม เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม รูปแบบการพัฒนาสุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ดังภาพที่ 1

Picture 1: The Development Model of Well-being of High School Students for Secondary Educational Service Area Office Si Sa Ket, Yasothon

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยขอสรุปองค์ความรู้จากวิจัยเป็นโมเดลรูปแบบการพัฒนาสุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ดังนี้

Picture 2: Knowledge from Research

จากภาพที่ 2 ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการพัฒนาสุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ประกอบด้วย 6 ส่วน ส่วนที่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาของรูปแบบ 4) วิธีการดำเนินงาน 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ 6) การวัดและการประเมินผล และนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย ส่งผลให้ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีสุขภาวะทำให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะ สร้างความเสมอภาค รับผิดชอบต่อหน้าที่ในสังคม มีปฏิสัมพันธ์ที่ดี มีการปรับตัวเข้ากับสังคม เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยรูปแบบการพัฒนาสุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการพัฒนาสุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มี 5 องค์ประกอบ 25 ตัวชี้วัด มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า กระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านสุขภาวะทางสังคม เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องได้รับการพัฒนาในสถานศึกษาสำหรับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นช่วงวัยที่ต้องปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมกับบริบททางสังคมปัจจุบัน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตในสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีทัศนคติที่ดีในการปรับตัวเข้ากับสังคม เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม มีความตรงต่อเวลา รู้จักหน้าที่ตนเองและไม่ก่อความเดือดร้อนให้ตนเองและผู้อื่น พร้อมทั้งช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน รวมถึงการใช้ของส่วนรวมอย่างคุ้มค่าไม่ให้เกิดความเสียหายและยังต้องเป็นผู้มีทักษะสัมพันธ์ที่ดีที่เกิดขึ้นระหว่างเพื่อนและครูผู้สอนในโรงเรียน เป็นสมาชิกที่ดีต่อครอบครัว วางตัวได้อย่างเหมาะสมตามกาลเทศะและเคารพผู้อื่นอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sriring (2014) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาแบบการประเมินสุขภาวะของโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการประเมินสุขภาวะของโรงเรียนมัธยมศึกษา ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบการประเมินสุขภาวะของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการประเมินสุขภาวะของโรงเรียนมัธยมศึกษา และสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนการประเมินสุขภาวะของโรงเรียนมัธยมศึกษาได้ สำหรับผลการประเมินการใช้รูปแบบการประเมินสุขภาวะของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามขนาดของโรงเรียน โดยผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบการประเมินพิจารณาความเป็นประโยชน์ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้องต่อการนำรูปแบบการประเมินไปใช้ประเมินสุขภาวะของโรงเรียนมัธยม พบว่า รูปแบบการประเมินสุขภาวะของโรงเรียนมัศึกษามีความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก และมีความถูกต้องโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาผู้เรียนด้านสุขภาวะระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขต-พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการพัฒนาผู้เรียนด้านจิตสาธารณะมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนรู้จักการใช้ของส่วนรวมอย่างคุ้มค่าไม่ให้เกิดความเสียหาย พร้อมทั้งการมีจิตสำนึกที่จะช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน รวมทั้งมีจิตอาสา ช่วยคิด ช่วยทำ และแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่นและยังเป็นผู้แสดงออกถึงการร่วมกิจกรรมสาธารณประโยชน์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ Suthirat (2014) ที่ได้ให้ทัศนคติในการประเมินจิตสาธารณะ โดยสรุปดังนี้ คือ 1) จิตสาธารณะยากต่อการให้นิยามที่ชัดเจน 2) จิตสาธารณะเป็นพฤติกรรมบางอย่างผันแปรไปตามเวลา

สถานที่ อารมณ์จึงวัดธรรมชาติที่แท้จริงได้ยาก 3) ด้านจิตสาธารณะผู้ตอบบางคนตอบไม่ตรงตามความจริง 4) จิตสาธารณะเป็นพฤติกรรมไม่สามารถวัดได้โดยตรงจะต้องใช้วิธีการทางอ้อม โดยอาศัยการสังเกต พฤติกรรมทางกายและวาจาที่คาดว่าจะเป็นการแสดงออกที่สะท้อนถึงพฤติกรรมทางจิตใจที่ต้องการวัด 5) จิตสาธารณะเป็นพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วและยังขึ้นอยู่กับสถานการณ์หรือองค์ประกอบอื่นๆ อีกมาก (6) จิตสาธารณะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความรู้สึกของบุคคล 7) จิตสาธารณะเป็นพฤติกรรมด้านจิตพิสัยเป็นพฤติกรรมต้องสะสมมาเป็นเวลานานโดยการอบรมสั่งสอน การวัดพฤติกรรมด้านนี้จะต้องกระทำทั้งในและนอกห้องเรียน (8) คะแนนจิตสาธารณะที่วัดจากการประเมินพฤติกรรมด้านจิตพิสัยมีความคลาดเคลื่อนค่อนข้างสูง ซึ่งไม่ว่าจะวัดมาจากเครื่องมือชนิดใด ดังนั้นการนำผลการวัดไปวิเคราะห์และแปลผลจึงต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาสุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบและตัวชี้วัด พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบและทุกตัวชี้วัด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบทบาทหน้าที่ในสังคม รองลงมา คือ ด้านการปรับตัวเข้ากับสังคม เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เป็นเพราะว่า เนื่องจากความต้องการของสังคมในโรงเรียนที่ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความสามัคคีกันในกลุ่มเพื่อนนักเรียน มีความตรงต่อเวลา รู้จักหน้าที่ของตน รวมทั้งยังคงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามของท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการตัดสินใจแสดงบทบาทความเป็นผู้นำผู้ตามและเคารพคำสั่งสอนของบิดามารดา รวมทั้งครูอาจารย์ และผู้เรียนต้องรู้จักการปรับตัวเข้ากับสังคมภายในโรงเรียนโดยปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด พร้อมนำข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต ร่วมทั้งการดูแลสุขภาพทรัพยากรสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกโรงเรียน โดยใช้ระบบจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Udomphot, and Siriwong (2013) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการให้ความหมายและแนวทางการปฏิบัติในความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกีฬาเทศบาลนครนครปฐม พบว่า นักเรียนให้ความหมายของความเป็นพลเมืองดี บทบาทหน้าที่ทางสังคม คือ การเคารพและทำตามกฎหมายบ้านเมือง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมือง การเคารพในสิทธิเสรีภาพและการยึดมั่นในหลักธรรมของพระพุทธศาสนา การมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง และการยอมรับมติของเสียงข้างมาก สอดคล้องกับ Moreno, and Casillas (2000) กล่าวว่า การแสดงบทบาทของมนุษย์นั้นมักจะเป็นไปตามสิ่งต่อไปนี้ 1) บทบาทเดิมที่มีการปฏิบัติกันอยู่ 2) บทบาทตามบรรทัดฐานทางสังคมที่กำหนดตามจารีตประเพณี วัฒนธรรม 3) มีการพัฒนาจากบทบาทที่เป็นอยู่เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ต่างๆ 4) เป็นบทบาทเพื่อการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและบทบาทที่เป็นบทบาทเดิมจะได้รับการต่อต้านและถูกทำลายเนื่องจากโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงบทบาทใหม่ๆ จะผลักดันบทบาทเก่าให้พ้นไป

3. ผลการสร้างและประเมินรูปแบบการพัฒนาสุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร มี 6 ส่วน ประกอบด้วย (ส่วนที่ 1) หลักการ (ส่วนที่ 2) วัตถุประสงค์ (ส่วนที่ 3) เนื้อหาของรูปแบบ (ส่วนที่ 4) วิธีการดำเนินงาน (ส่วนที่ 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ (ส่วนที่ 6) การประเมินผล

โดยมีผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาสุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการสร้างรูปแบบและมีการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพโดยผ่านกระบวนการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทำให้ได้ข้อมูล

จากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านนำมากำหนดในรูปแบบตามสภาพบริบท สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sriring (2014) ได้ทำการศึกษาศึกษาการพัฒนาแบบการประเมินสุขภาวะของโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการประเมินสุขภาวะของโรงเรียนมัธยมศึกษา ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบฯ มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการประเมินสุขภาวะของโรงเรียนมัธยมศึกษา และสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนการประเมินสุขภาวะของโรงเรียนมัธยมศึกษาได้ สำหรับผลการประเมินการใช้รูปแบบตามขนาดของโรงเรียน โดยผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้พิจารณาความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความถูกต้องต่อการนำรูปแบบการประเมินไปใช้ประเมินสุขภาวะของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า รูปแบบการประเมินสุขภาวะของโรงเรียนมัศึกษามีความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก และมีความถูกต้อง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับหลักพื้นฐานของการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง Tewanarumitkul (2016) ที่ว่า การพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดีนั้นไม่ได้เกิดจากการฟังการบรรยายในระหว่างการเรียนรู้ แต่ต้องใช้กิจกรรมและส่งเสริมให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ พัฒนาผู้เรียนไปให้ถึงระบบการคิดมากกว่าให้ทำกิจกรรมโดยไม่มีระบบความคิด การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบแก่ผู้เรียนโดยการจัดการกิจกรรมจะช่วยส่งเสริมในแง่การเรียนรู้เนื้อหาสาระ การตัดสินใจและการกระทำที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายทางสังคมอย่างแท้จริง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sonam (2018) ได้ทำการศึกษาศึกษาการพัฒนาแบบพัฒนาสุขภาวะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบมีความเหมาะสม ผู้วิจัยใช้กระบวนการวงจรคุณภาพของ Deming (PDCA) ในการขับเคลื่อนทำให้นักเรียนที่ได้รับการพัฒนามีสภาพที่ดีขึ้น ส่วนการศึกษาศึกษาการใช้รูปแบบฯ พบว่า ก่อนนำรูปแบบไปใช้มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อนำรูปแบบไปใช้เป็นเวลา 1 ปี การศึกษาทำให้ผลการดำเนินงานพัฒนาขึ้น จนมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

4. ผลการใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาสุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร เมื่อเปรียบเทียบก่อนและหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาผู้เรียนด้านสุขภาวะฯ พบว่า หลังการใช้รูปแบบฯ สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบฯ เท่ากับ 99.93 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีผลการประเมินความพึงพอใจของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า รูปแบบการพัฒนาผู้เรียนด้านสุขภาวะระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร มีกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนตรงตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาผู้เรียนด้านสังคมอย่างชัดเจน ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง พร้อมทั้งได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากทุกภาคส่วนเพื่อเป้าหมายในการพัฒนาให้ผู้เรียนได้แสดงออกซึ่งพฤติกรรมตามตัวชี้วัด ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ผ่านการลงมือทำของ จอห์น ดิวอี้ John- Dewey (Rueandee, 2007) ซึ่งเป็นแนวคิดที่สนับสนุนให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง โดยผ่านการทำกิจกรรม การลงมือปฏิบัติจริง ในสภาพแวดล้อมจริง ได้ฝึกคิด ฝึกทำ ฝึกปฏิบัติ ฝึกทักษะเพื่อใช้เป็นแรงจูงใจและมีความสุขในการเรียนรู้ของผู้เรียน และสอดคล้องกับ Rattanaubol (2004) กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนรู้จากการปฏิบัติว่า การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงเป็นการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ความสามารถ ทักษะความคิด ทักษะค่านิยมของตนเองขึ้นมา โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดแก้ปัญหาของตนเอง โดยคิดคำถามของตนเอง และแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง และผลการศึกษาความพึงพอใจของครูผู้สอนต่อการใช้รูปแบบการพัฒนาผู้เรียนฯ จำนวน 6 คน โดยรวมมีการพัฒนาตามตัวชี้วัดและอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้รูปแบบการพัฒนาผู้เรียนด้านสุขภาวะระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร เป็นรูปแบบที่มีขั้นตอนและการปฏิบัติที่ชัดเจน มีสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ตรงเป้าหมายในการพัฒนาพฤติกรรมผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่ตรงตามตัวชี้วัดในการพัฒนาด้านสังคมระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พร้อมทั้ง

มีกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้แสดงออกทั้งรูปแบบกลุ่มและรายบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Kaewkangwan (2006) ที่กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเจริญเติบโตทางร่างกายอย่างรวดเร็ว มีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ยึดกลุ่มเพื่อนเป็นหลักและมีสติปัญญาแบบเหตุผลเชิงนามธรรม มีความต้องการในการพัฒนาความมีเอกลักษณ์ แต่ยังคงมีความรู้สึกสับสน ไม่เข้าใจตนเอง จึงยังคงเป็นวัยที่ต้องการความช่วยเหลือแนะนำในการปฏิบัติตนโดยปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการที่เหมาะสม และผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อกิจกรรมพัฒนา PERRA ด้านสุขภาวะฯ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้ การที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ และเนื้อหากิจกรรมสอดคล้องกับช่วงวัย มีความทันสมัยและเข้าถึงได้ง่าย มีการเรียนรู้และประเมินผลที่หลากหลายทั้งแบบกลุ่มและรายบุคคล ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ออกมาตามสภาพที่เป็นอยู่จริง และพร้อมรับกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมในทุกมิติ ซึ่งสอดคล้องกับแบล็คบัม (Blackburn, 2001) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ไม่ใช่แค่การเรียนรู้ทักษะพื้นฐาน แต่เป็นการรวบรวมทักษะต่างๆ ที่มีอยู่ไปปฏิบัติงานที่ต้องการการคิดที่ซับซ้อนและความรู้ที่ลึกซึ้งที่ใช้ในการแก้ปัญหาและการสร้างสรรค์งานต่างๆ ผลงานเหล่านี้สามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานการณ์นอกห้องเรียน สอดคล้องกับเทคนิคในการจัดกระบวนการกลุ่มของ Khamanee (2015) ได้เสนอเทคนิคในการจัดกระบวนการกลุ่ม โดยยึดทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ ซึ่งกล่าวถึงเทคนิคกรณีศึกษา (Case Study) ไว้ว่า กรณีศึกษาเป็นวิธีการที่ใช้ในกรณีหรือเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริงๆ มาดัดแปลงและใช้เป็นสื่อตัวอย่างหรือเครื่องมือให้ผู้เรียนได้ศึกษาวิเคราะห์และอภิปรายร่วมกันเพื่อสร้างความเข้าใจและฝึกฝน การใช้ความคิดในการแก้ไขปัญหาต่างๆ วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดและพิจารณาข้อมูลที่ตนได้รับอย่างถี่ถ้วน และการอภิปรายจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน รวมทั้งการนำเอากรณีต่างๆ ซึ่งคล้ายคลึงกับชีวิตจริงมาใช้ จะช่วยให้การเรียนรู้มีลักษณะใกล้เคียงกับความจริง ซึ่งมีส่วนทำให้การเรียนรู้มีความหมายสำหรับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

สรุป

จากการดำเนินการวิจัยองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการพัฒนาผู้เรียนด้านสุขภาวะระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วยองค์ประกอบ 1) ด้านจิตสาธารณะ 2) ด้านความเสมอภาค 3) ด้านบทบาทหน้าที่ในสังคม 4) ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี และ 5) ด้านการปรับตัวเข้ากับสังคม เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม และมีผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน มี 5 องค์ประกอบ 25 ตัวชี้วัด โดยรวมมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของผู้เรียนด้านสุขภาวะระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร สภาพปัจจุบันโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดัชนีจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น อยู่ระหว่าง ($PNI_{modified} = 0.31 - 0.77$) คือ ด้านจิตสาธารณะ และด้านการปรับตัวเข้ากับสังคม เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม รูปแบบการพัฒนาผู้เรียนด้านสุขภาวะระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร มี 6 ส่วน ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) วิธีการดำเนินงาน 5) สื่อ/แหล่งเรียนรู้ และ 6) การประเมินผล และผลการประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้ โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ผลการทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาผู้เรียนด้านสุขภาวะระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร พบว่า หลังการใช้รูปแบบผู้เรียนมีสุขภาวะสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ ผลการศึกษาคความพึงพอใจของครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมากและของผู้เรียนต่อกิจกรรมพัฒนา PERRA ด้านสุขภาวะระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ในส่วนของสภาพปัจจุบันการพัฒนาผู้เรียนด้านสุขภาวะฯ องค์ประกอบด้านจิตสาธารณะ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธรควรส่งเสริมสนับสนุนนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนด้านจิตสาธารณะให้สถานศึกษา ผู้บริหารครูหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ดำเนินการกำกับ ติดตามและประเมินผลผู้เรียนในด้านนี้ให้มากยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง

1.2 ในส่วนของสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาผู้เรียนด้านสุขภาวะฯ ในองค์ประกอบด้านการปฏิสัมพันธ์ที่ดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธรควรส่งเสริมให้กำลังใจในส่วนของครูและบุคลากรในสถานศึกษาได้ร่วมมือผลักดันในมีการสร้างการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มากยิ่งขึ้นและส่งเสริมครูบุคลากรได้นำความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่มีอยู่อย่างหลากหลายของแต่ละคนมาร่วมกันพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

1.3 รูปแบบการพัฒนาผู้เรียนด้านสุขภาวะระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธรที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและสถานศึกษาอื่นสามารถนำรูปแบบไปประยุกต์ เพื่อกำหนดนโยบายในการใช้เพื่อการดำเนินโครงการ กิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนด้านสุขภาวะได้ตามความเหมาะสมและความต้องการจำเป็นต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาผู้เรียนด้านสุขภาวะในด้านอื่นๆ หรือให้ครอบคลุมคุณภาพผู้เรียนทุกด้าน ทุกระดับชั้นเพื่อให้ได้รูปแบบหรือแนวทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตรงตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารเพื่อการพัฒนาผู้เรียนด้านสุขภาวะ เพื่อให้สถานศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาได้มีนวัตกรรมการบริหารที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามสภาพความต้องการจำเป็นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

References

- Blackburn, J. (2001). *Authentic Learning and Teacher Evaluation*. Retrieved February 18, 2010, from <http://www.JUEDNE/!!J.htm>
- Ekakul, T. (2000). *Research Methods in Behavioral Sciences and Social Sciences*. Ubon Ratchathani: Ubon Ratchathani Rajabhat University.
- Erawan, P. (2018). Teacher Production System Using Health Schools as The Base. *Journal of the Faculty of Education*, 1(1), 27-31.
- Kaewkangwan, S. (2006). *Psychology of Life Development at All Ages*. Bangkok: Department of Psychology Faculty of Arts Thammasat University.
- Khamanee, T. (2015). *Pedagogical Science: Knowledge for Effective Learning Process Management*. (19th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press.

- Ministry of Public Health. (2018). *Introduction to Self-Care Manual*. Bangkok: The Agricultural Cooperative Federation of Thailand Limited.
- Moreno, A. M., & Casillas, J. C. (2007). High-growth SMEs Versus Non-high-growth SMEs: A Discriminant Analysis. *Entrepreneurship and Regional Deveiopment*, 19(1), 89-88.
- Office of the Health Promotion Fund. (2009). *The Statute on Health Systems, 2009*. Nonthaburi: Wiki Co., Ltd.
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2017). *National Strategy 2018 – 2037*. (2nd ed.). Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Board.
- Rattanaubol, A. (2004). *The Process of Training in Non-formal Education*. Bangkok: People's Company Limited.
- Rueandee, W. (2007). *Techniques and Strategies for Developing Student-centered Learning Management Thinking Skills*. Nakhon Pathom: Faculty of Education Silpakorn University.
- Sonam, S. (2018). *The Model of Health Development of Students in Small Elementary Schools*. (Doctoral Dissertation). Mahasarakham University. Mahasarakham.
- Sriring, S. (2014). *The Development of a Health Assessment Model of Secondary Schools*. (Doctoral Dissertation). Mahasarakham University. Mahasarakham.
- Suthirat, Ch. (2014). *The Art of Teaching for 21st Century Learners*. Bangkok: Book Center Chulalongkorn university.
- Tewanarumitkul, P. (2016). *Education to Build Citizens*. Bangkok: Thammasat University.
- Udomphot, P., & Siriwong, P. (2013). Meaning Origin of Meaning and the Practice Guidelines for Being a Good Citizen of Mathayomsuksa 6 Students at Nakhon Pathom Municipal Sports School Nakhon Pathom Province. *Veridian E-Journal*, 6(3), 431-442.
- Wasee, P. (2000). *Health as a Human Ideology*. (3rd ed.). Nonthaburi: Office Health Reform.
- World Health Organization. (1997). *The World Health Report: 1997: Conquering Suffering, Enriching Humanity/Report of the Director-General*. Retrieved March 19, 2022, from <https://iris.who.int/handle/10665/41900?&locale-attribute=pt>
- Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed.). New York: Harper and Row.